

Pijnacker-Nootdorp in de metropool

bezoek Oranjeplein 1, Pijnacker

post Postbus 1, 2640 AA Pijnacker

telefoon 14 015

internet www.pijnacker-nootdorp.nl

VISIE OP DE TOEKOMST 2040

Pijnacker-Nootdorp in de metropool

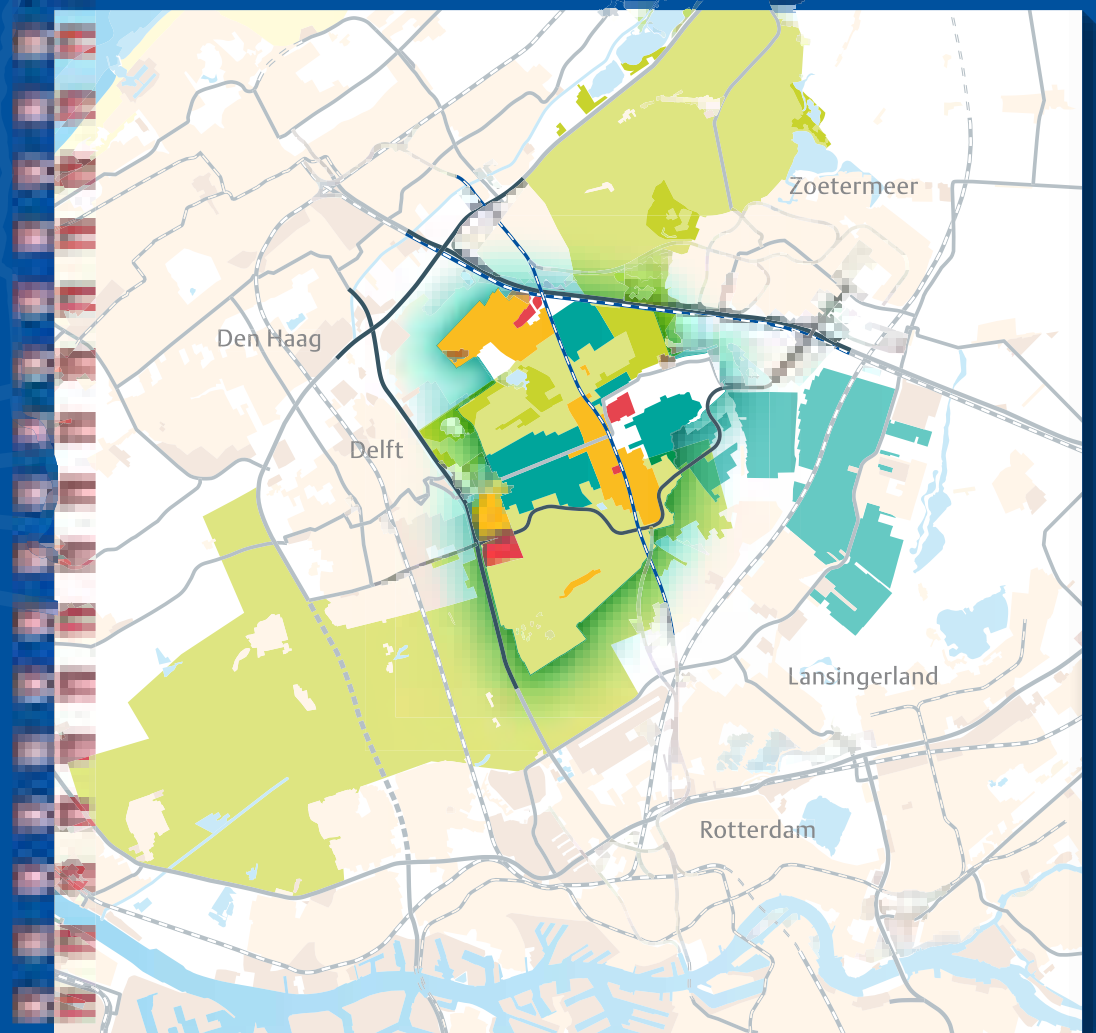
*Pijnacker-Nootdorp is
een herkenbare gemeente in
een landelijke omgeving waar
de stad nooit ver weg is*

Pijnacker-Nootdorp in de metropool

VISIE OP DE TOEKOMST 2040

Pijnacker-Nootdorp wil in de regio

- *een uniek woonmilieu bieden,*
- *met het groene buitengebied
meerwaarde geven en*
- *met duurzame en innovatieve
bedrijven, waaronder de glas-
tuinbouw, de economie versterken*

Inhoud

1	Opnieuw vooruitkijken.....	3
2	Analyse van Pijnacker-Nootdorp en omgeving.....	7
3	Wie willen we zijn en waar willen we staan?.....	15
4	Waar zetten wij op in?.....	29
5	Wat zijn de opgaven?.....	42
	Aandachtspunten voor programmatische uitwerking.....	44
	Voetnoten.....	49

Opnieuw vooruitkijken

1

MET DE VORMING van de nieuwe gemeente Pijnacker-Nootdorp per 1 januari 2002 ontstond de behoefte aan een nieuwe strategische visie op de toekomst. Daarin werden de eerdere keuzes en plannen van de fusiegemeenten herijkt en samengebracht tot één toekomstvisie. De kern daarvan was dat Pijnacker-Nootdorp door forse uitbreiding van het aantal woningen en bedrijven tot ongeveer 2010 zou groeien naar zo'n 55.000 inwoners, en op lange termijn naar ca. 65.000. Deze eerste toekomstvisie van Pijnacker-Nootdorp is in 2003 en 2004 in een uitgebreid interactief proces tot stand gebracht. We zijn nu een aantal jaren verder en veel van de destijds gemaakte plannen is werkelijkheid geworden. In woonwijken die in 2002 slechts op papier bestonden wordt nu gewoond en geleefd. Inmiddels telt onze gemeente rond de 50.000 inwoners. De gemeenschap is qua omvang en samenstelling wezenlijk veranderd en dat werkt door in behoeften, gedragingen, wensen en verwachtingen ten aanzien van voorzieningen en ruimtegebruik. Ondertussen zijn andere overheden en actoren

In woonwijken die in 2002
slechts op papier bestonden
wordt nu gewoond en geleefd.

in de samenleving ook verder gegaan met ontwikkelingen en zijn tot slot de economische omstandigheden anders geworden. Keuzes die sinds 2002 zijn gemaakt, en ontwikkelingen die sindsdien op ons af zijn gekomen, hebben hun invloed op de identiteit en het toekomstperspectief van de gemeente. Het is dan ook nodig om opnieuw vooruit te kijken en de toekomstvisie te actualiseren.

Ontwikkeling in beeld

Ten behoeve van de evaluatie en actualisatie van de toekomstvisie is eerst een Feitenatlas samengesteld waarin de stand van zaken van de ontwikkeling van Pijnacker-Nootdorp in beeld is gebracht. Samen met onderzoeken naar waardenpatronen en 'daily urban system' van inwoners van Pijnacker-Nootdorp is daarmee een actueel beeld gevormd van de positie en identiteit van onze gemeente, en van de mate van evenwichtigheid van de groei die is ingezet. Consultatiegesprekken met sleutelfiguren van binnen en buiten de gemeente hebben vervolgens impulsen gegeven om in de actualisatie van de toekomstvisie de vraagstukken aan te gaan die anno 2012 spelen en in de toekomst te verwachten zijn. Deze voorbereidingen samen roepen het beeld op dat veel van de ambities van de gemeente zijn

gerealiseerd, waardoor de situatie in het korte tijdsbestek van 10 jaar sterk is veranderd. En ook dat de maatschappelijke en bestuurlijke omgeving nieuwe keuzes vragen.

Gewenst toekomstbeeld

In het toekomstvisiedebat van de raad op 3 april 2012 is dan ook een discussie gevoerd over de ontwikkelingsrichting van de gemeente. Uit drie wat extreem geformuleerde oriëntaties ('klein maar fijn', 'een zelfstandige grote speler' en 'onderdeel van een groter geheel') koos de raad ingrediënten die hij passend vindt voor het gewenste toekomstbeeld van Pijnacker-Nootdorp. In de kern verschuift hiermee de oriëntatie, van een min of meer solitair groeiende gemeente, naar een verzameling van herkenbare hoogwaardige woonkernen in het groen te midden van een groot stedelijk netwerk met bijbehorend regionaal voorzieningenaanbod. Een gemeente die met een unieke combinatie van kwaliteiten, juist in relatie tot de omgeving, een ideale vestigingsplaats wil zijn.

Na dit debat is, tot slot, over de uitkomsten gesproken met bestuurders van buurgemeenten en vertegenwoordigers van gemeentelijke adviesorganen en overlegplatforms.

'Er is gekozen voor ingrediënten die passend zijn voor het gewenste toekomstbeeld.'

'Een gemeente met een unieke combinatie van kwaliteiten die, juist in relatie tot de omgeving, een ideale vestigingsplaats wil zijn.'

Toekomstvisiedebat.

Deze geactualiseerde toekomstvisie is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 biedt een beknopte analyse van Pijnacker-Nootdorp in historisch en breed maatschappelijk perspectief, exogene ontwikkelingen waar de gemeente in de bepaling van de toekomstvisie rekening mee heeft te houden. Deze analyse is de opmaat voor hoofdstuk 3 dat de beoogde identiteit en positie van Pijnacker-Nootdorp verwoordt als visie op en missie voor de toekomst. In dit hoofdstuk is een drieluik opgenomen waarin maatschappelijke, economische en ruimtelijke ontwikkelingslijnen samen een evenwichtig toekomstbeeld oproepen. Het vierde hoofdstuk vult in welke rol de gemeente, in relatie tot die van burgers, maatschappelijke organisaties en ondernemers en andere overheden, voor zichzelf ziet in het ontwikkelingsperspectief van Pijnacker-Nootdorp. Het hoofdstuk gaat nadrukkelijk ook in op de bestuurlijke ontwikkeling.

Wat de visie betekent voor de programmatische opgaven is het onderwerp van het slothoofdstuk. Met dit hoofdstuk wordt sturing gegeven aan de verankering van deze geactualiseerde toekomstvisie.

Analyse van Pijnacker-Nootdorp en omgeving

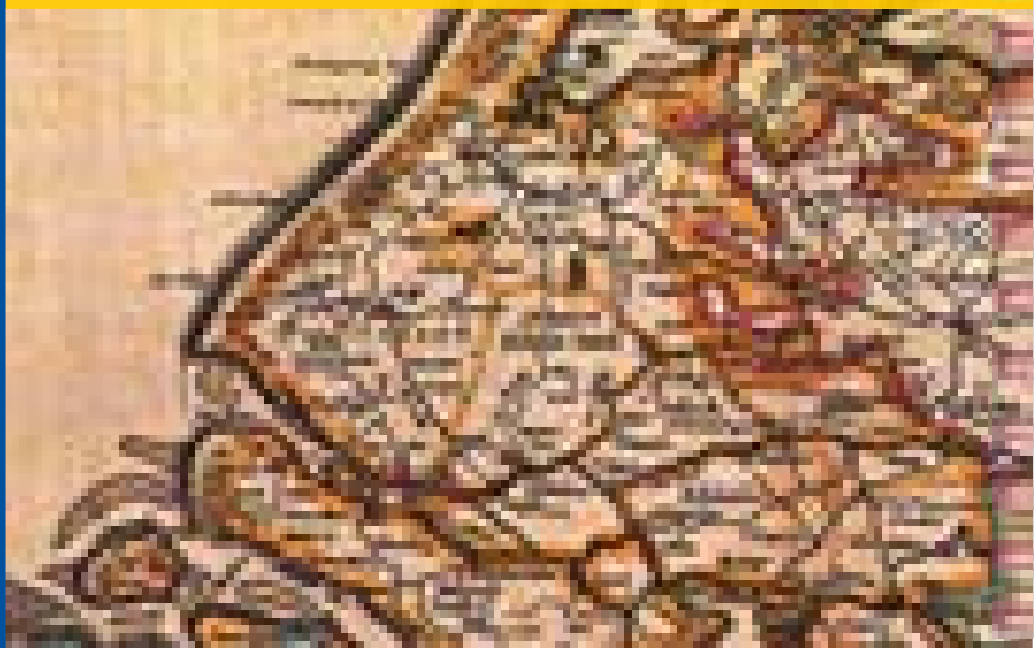
2

Korte historie van Pijnacker-Nootdorp - waar komen we vandaan?

Hoewel al van ver voor het begin van de jaartelling sporen van bewoning in het gebied zijn gevonden, ontstaat meer permanente bewoning in Pijnacker-Nootdorp en omgeving vanaf de 10de eeuw. In eerste instantie wordt het veengebied, dat is ontstaan door vrije invloeden van de zee, vanaf de strandwallen ontgonnen. Later ook vanaf veenriviertjes als Schie en Leede en vanaf de klei- en kreekruigen. In deze begintijd leiden zeespiegelstijging, het getij en de rivierstanden nog geregeld tot overstromingen, waartegen de eerste bewoners zich met terpen beschermen. Het veengebied wordt ontwaterd, wat leidt tot inklinking en bodemdaling. De kleiplateaus en de kreekruigen, met daarop bebouwing, komen hierdoor hoger te liggen dan de veengebieden. Door de bodemdaling verslechtert ook de waterhuishouding. In de 15de eeuw worden nieuwe vaarten

Meer permanente bewoning in Pijnacker-Nootdorp en omgeving ontstaat vanaf de 10de eeuw.

In de 15de eeuw worden nieuwe vaarten gegraven, zoals de Pijnackerse Vaart.

gegraven, zoals de Pijnackerse Vaart, die de afwateringsfunctie van de veenriviértjes overnemen.

Droogmakerij

Al in de middeleeuwen is duidelijk dat gedroogd veen als turf een prima brandstof is. Daarom wordt veel veen afgegraven. Ook in het gebied rondom Pijnacker-Nootdorp, waardoor de veenkussens snel slinken. Als in de 16de eeuw de grondwaterspiegel wordt bereikt, gaat men over op het baggeren van veen. De uitgebaggerde kanalen groeien in de 18de eeuw door stormen echter al snel uit tot (wat kleinere) plassen rondom Pijnacker-Nootdorp. De plassen zorgen voor grondverlies en voortdurend overstromingsgevaar. Vanaf de 17de tot in de 19de eeuw wordt hard gewerkt aan het droogmalen van de veenplassen, met als resultaat een droogmakerij. In dit proces is ook de lintenstructuur ontstaan.

Tuinbouw

Aan het begin van de 20ste eeuw krijgt de industrialisering en de daarmee gepaard gaande verstedelijking grip op het gebied. De uit het Westland komende tuinbouw vindt ook in Pijnacker en Nootdorp

een gunstige locatie tussen de steden Den Haag, Delft en Rotterdam. De aanwezige waterwegen zorgen daarbij voor een goede aan- en afvoer van producten. Vanaf dat moment zal het glas, eerst in de vorm van 'plat glas' en later in de vorm van kassen, de gemeente 'veroveren'.

Ruimte voor wonen

Tegelijk vinden aan het einde van de 19de eeuw ook infrastructurele verbeteringen plaats. Wegen worden voor het eerst bestraat en in 1908 is de Hofpleinspoorlijn gereed. Dit vormt een belangrijke impuls voor de ontwikkeling van het gebied. De tuinbouw profiteert van het vervoer per spoor en na de Tweede Wereldoorlog ook van de ligging nabij de A12 en de A13. Deze goede bereikbaarheid heeft er vanaf de jaren '50 toe geleid dat meer mensen vanuit de omliggende grote steden kiezen voor Delfgauw, Pijnacker en Nootdorp als woonplaats. In de jaren '90 en '00 leveren de drie kernen met grootschalige nieuwbouwwijken een bijdrage aan vervulling van de grote regionale woningbehoefte. Ook vestigen zich veel handels- en industriebedrijven. De land- en tuinbouw en de boerenbedrijven, sectoren die de welvaart brachten, krijgen een minder prominente positie. Pijnacker-Nootdorp ontwikkelt een hoogwaardig aanbod aan sportterreinen en -accommo-

Vanaf de 17de tot in de 19de eeuw wordt hard gewerkt aan het droogmalen van de veenplassen.

De tuinbouw profiteert van het vervoer per spoor...

...en ook van de ligging nabij de A12 en de A13.

daties en recreatieve buitengebieden. In elk van de kernen verrijzen nieuwe winkelcentra en maatschappelijke voorzieningen en met de aanleg van de RandstadRail en de N470 wordt de bereikbaarheid van omliggende stedelijke voorzieningen verder geoptimaliseerd.

Pijnacker-Nootdorp anno 2012:

een driewoonkernengemeente met waardevolle groengebieden

De geschiedenis van Pijnacker-Nootdorp is een geschiedenis van een voortdurende zoektocht naar vorming en behoud van de eigen identiteit en positie in de regio. De gemeente Delfgauw wordt in 1921 aan de gemeente Pijnacker toegevoegd. De gemeenten Pijnacker en Nootdorp fuseren per 1 januari 2002 tot Pijnacker-Nootdorp. Zo is de huidige driekernengemeente ontstaan. Deze nieuwe gemeente heeft zich verder ontwikkeld vanuit de integrale toekomstvisie uit 2004.

Met drie kernen elk met een eigen karakter, elk gevormd vanuit de ontginning, droogmakerij, turfwinning en tuinbouw, in de naoorlogse periode sterk gegroeid in inwonertal en voorzieningen. Infrastructuur uitstekend verbonden met de omgeving. Opvallend gekenmerkt door de recreatieve groene buffer tussen de kernen Pijnacker en Nootdorp, het ecologisch waardevolle landschap richting Rotterdam en de

diverse waterplassen die de oude geschiedenis vandaag de dag nog ademen. Cultuur- en natuurhistorische karakteristieken die tijdens de explosieve groei behouden zijn gebleven en nu een unieke kwaliteit vormen.

Maatschappijverandering - Wat gebeurt er om ons heen?

De geschiedenis van Pijnacker-Nootdorp laat zien dat de verbondenheid met de omgeving van oudsher een vormende invloed heeft gehad op de identiteit. Ook de huidige algemene maatschappelijke trends van schaalvergroting (regionalisering en globalisering) en netwerkvorming (digitalisering, informalisering) werken door. Uit de literatuur blijkt dat burgers in reactie op deze trends een baken van continuïteit zoeken in de eigenheid en vertrouwdheid van hun eigen plek (Feddes¹). Waarden als geborgenheid, veiligheid en gemeenschappelijkheid zijn daarom ook nu juist actueel (Reijndorp²). Burgers verlangen in de bebouwde omgeving naar gebouwen die een antwoord zijn op de omgeving, een eigen plaats bieden en zo een onverwisselbare identiteit creëren (Hulsman³). Dat is de reden, waarom in Pijnacker-Nootdorp, naast lokaal georiënteerde burgers (Traditionele en Moderne burgerij en Nieuwe Conservatieven), ook regionaal/globaal georiën-

Cultuur- en natuurhistorische karakteristieken die tijdens de explosieve groei behouden zijn gebleven en nu een unieke kwaliteit vormen.

Delfgauw wordt in 1921
aan Pijnacker toegevoegd.
Pijnacker en Nootdorp
fuseren in januari 2002.

teerde burgers (Opwaarts mobilen en Kosmopolieten) graag wonen⁴. Ook, of juist voor wie gaat en staat waar hij wil is een eigen uitvalsbasis onmisbaar.

Woonkernen in het groen

Het aantal inwoners van Pijnacker-Nootdorp is in 15 jaar tijd toegenomen van 26.000 naar 50.000. Mensen die zich in Pijnacker, Nootdorp, Delfgauw vestigden vanwege de onderscheidende combinatie van een hoogwaardig woonklimaat, landelijk groen in de nabijheid én bereikbaarheid van werk en voorzieningen in de omgeving. Een ideale vestigingsplaats voor een lid van de netwerksamenleving dat een eigen plek wil vinden. Of mensen hier nu al lang wonen of nieuwkomer zijn, de woonkernen in het groen te midden van grote steden vormen een rustige plek voor ouderen en een veilige omgeving voor kinderen, en daarmee een uitgelezen vestigingsplaats voor gezinnen. Dit zijn dan ook de beeldbepalende groepen in de bevolkingsopbouw.

De verdubbeling in korte tijd van het aantal inwoners, leidt intussen tot veranderingen in de lokale gemeenschap. Onderzoek laat een toenemende diversiteit zien in waarden waarmee inwoners van Pijnacker-

Nootdorp in het leven staan. Een deel van de bevolking is van oudsher sterk aan de eigen kern gehecht en wil daar graag lang blijven wonen. De binding aan de lokale gemeenschap neemt gemiddeld genomen echter af. Een toenemend deel van de bevolking vult het dagelijks leven in op de schaal van de metropool of nog grotere schaal, en maakt intensief gebruik van de ligging van deze woonplaats te midden van grote steden. Dit proces van toenemende plaats-onafhankelijkheid is breder in de samenleving waarneembaar, maar manifesteert zich door de groei juist hier sterk. De optimale ligging als identiteitskenmerk van Pijnacker-Nootdorp weegt zeker voor de nieuw gevestigde inwoners zwaar. Onderzoek bevestigt dat de bewoners van Pijnacker-Nootdorp zich bewegen in een groot en zeer diffuus zogenaamd daily urban system⁵. Er is opvallend veel uitgaande pendel naar omliggend stedelijk gebied. Opvallend daarbij is dat verschillende naburige steden elk hun eigen aantrekkingskracht hebben en daardoor verschillende centrumfuncties vervullen.

Temidden van grote steden

De positie van de lokale overheid is door deze maatschappelijke ontwikkelingen mee veranderd. Inwoners van nu gaan graag zelfred-

zaam hun gang en verwachten van de lokale overheid voornamelijk een goede dienstverlening, betrokkenheid bij en zorg voor de woon- en leefomgeving zonder te veel bemoeienis.

Zowel de regionale spreiding als de grote mobiliteit in het gebied leidt bovendien tot een steeds groter wordende bestuurlijke verwevenheid. Voor de opgaven op nagenoeg alle taakgebieden is afstemming en samenwerking met besturen in de omgeving nodig en wenselijk. Daarbij moet bovendien op verschillende schaalniveaus worden ingezet, variërend van allianties met individuele buurgemeenten tot participatie in het bestuur van de metropool Rotterdam-Den Haag. Dit alles in een maatschappelijke context waarin de gezamenlijke lokale overheden steeds meer beleidsverantwoordelijkheden overnemen van het rijk, die zij tegelijkertijd met beperkte(re) publieke middelen moeten dragen.

Realistische keuzes

De geactualiseerde toekomstvisie zal de gegeven veranderingen in de samenleving en het openbaar bestuur recht moeten doen, door realistische keuzes in de ontwikkelingsrichting en rolopvatting van de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

Wie willen we zijn en waar willen we staan?

3

A Identiteit en positie van Pijnacker-Nootdorp

In termen zoals het Ruimtelijk Planbureau in 2005 in de publicatie 'Landelijk wonen in de netwerkstad'⁶ gebruikte, biedt Pijnacker-Nootdorp een 'rurale idylle, waarbij consumenten landelijk willen wonen, maar wel met de stad onder handbereik'. De gemeente heeft alle kenmerken van wat een 'landstedelijk woonmilieu' wordt genoemd: in Pijnacker-Nootdorp wordt de nabijheid van voorzieningen, werk en vervoer gecombineerd met een rustige, ruime, groene, en dorpse woonomgeving waardoor woonconsumenten en ondernemers zich hier graag vestigden of willen vestigen. De glastuinbouw is daarbij de historisch gevormde economische pijler.

De verdere groei moet dusdanig evenwichtig zijn, dat juist die karakteristieken die aanleiding vormen tot deze vestigingsplaatskeuze niet verloren gaan, maar worden bewaard en versterkt. Na de al geplande groei in kwantiteit wordt daarom ingezet op verdere groei in kwaliteit.

Inwoners van nu verwachten van de lokale overheid voornamelijk een goede dienstverlening.

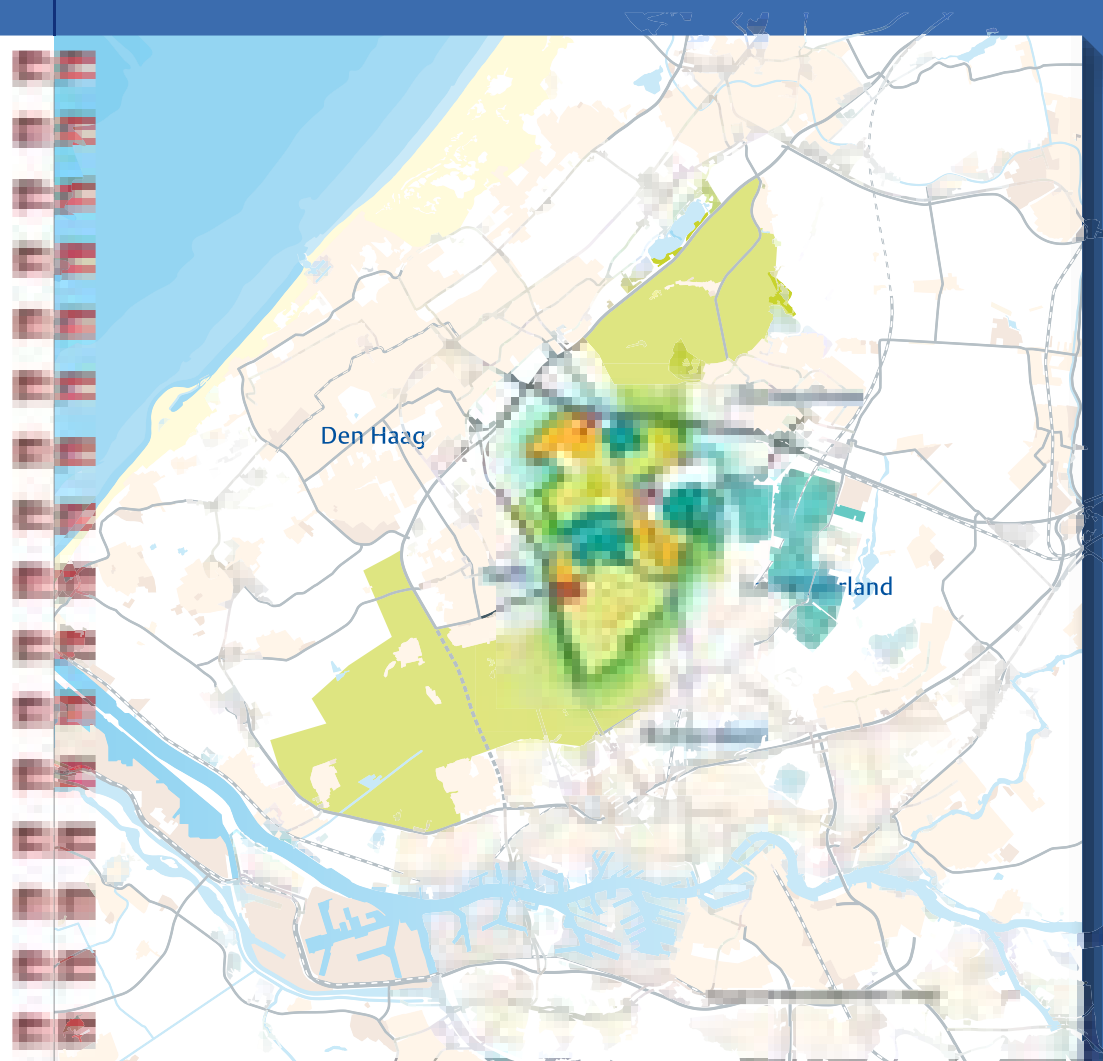
Consumenten willen landelijk wonen...

...maar wel met de stad onder handbereik.

Met het oog op deze toekomst kiest Pijnacker-Nootdorp er daarom voor om:

- De woonkernen, na de afronding van de in de toekomstvisie van 2004 geplande nieuwbouwwijken, niet verder grootschalig uit te breiden en over te gaan van groei naar beheer. Zodat onze inwoners en hun kinderen ook in de toekomst in onze dorpen willen blijven wonen en ondernemers in Pijnacker-Nootdorp gevestigd willen blijven.
- Het groene buitengebied voorop te stellen als belangrijkste onderscheidende kwaliteit. Door de recreatieve gebruiksfunctie verder vorm te geven biedt Pijnacker-Nootdorp een unieke toegevoegde waarde aan de inwoners van de gemeente én van de metropool.
- Voor iedere woonkern in te zetten op een basisniveau van voorzieningen in de kern en goed bereikbare voorzieningen in de omgeving.
- De glastuinbouw ruimte te geven om zich duurzaam en innovatief te blijven ontwikkelen.

We kiezen ervoor het groene buitengebied voorop te stellen als belangrijkste onderscheidende kwaliteit.

De glastuinbouw geven we de ruimte...

...zich duurzaam en innovatief te blijven ontwikkelen.

- Een goed ondernemingsklimaat te bieden.

Het resultaat is een Pijnacker-Nootdorp met een unieke landstedelijke identiteit in de randstedelijke netwerksamenleving:

- Drie herkenbare kernen met een hoge woonkwaliteit als aantrekkelijke vestigingsplaats waar de dorps- annex metropoolbewoner een eigen plek en baken voor continuïteit vindt (cel binnen het netwerk);
- Het groen-recreatieve buitengebied als deel van een regionaal geheel en de glastuinbouw als deel van de internationaal georiënteerde Greenport (knooppunten op het netwerk);
- Relatief goede bereikbaarheid van omliggende stedelijke voorzieningen dankzij een goede OV en autoverbinding (als verbindingen in het netwerk).

Deze visie (wat willen we zijn) kan als volgt worden samengevat en uitgewerkt in een missie voor de positionering in de regio (waar willen we staan):

Visie

Pijnacker-Nootdorp is een herkenbare gemeente in een landelijke omgeving waar de stad nooit ver weg is

Missie

Pijnacker-Nootdorp wil in de regio:

- een uniek woonmilieu bieden
- met het groene buitengebied meerwaarde geven
- met duurzame en innovatieve bedrijven, waaronder glastuinbouw, de economie versterken

Pijnacker-Nootdorp kiest er voor om daarbij nauw met regionale partners in de metropool-regio samen te werken en vanuit de eigenheid de complementariteit te zoeken met andere gemeenten met betrekking tot werkgelegenheid, voorzieningen en recreanten. Pijnacker-Nootdorp laat zich daarbij door burgers en bedrijven aanspreken op haar publieke taak en als behartiger van het algemeen belang, maar nodigt haar inwoners en ondernemers ook nadrukkelijk uit om op eigen initiatief en in onderlinge samenwerking actief bij te dragen aan de hoge kwaliteit van Pijnacker-Nootdorp.

Het groen-recreatieve buitengebied als deel van een regionaal geheel...

...en de glastuinbouw als deel van de internationaal georiënteerde Greenport.

Goede bereikbaarheid van omliggende stedelijke voorzieningen.

De unieke identiteit en positie van Pijnacker-Nootdorp binnen de metropool Rotterdam-Den Haag wordt hierna in maatschappelijke, economische en ruimtelijke perspectieven uitgewerkt, als leidraad voor verdere evenwichtige en kwalitatieve ontwikkeling van de gemeente.

In het volgende hoofdstuk wordt specifiek ingegaan op de rol die de gemeente daarin kiest.

B Maatschappelijk perspectief

Pijnacker-Nootdorp bestaat in het toekomstbeeld uit vitale gemeenschappen in leefbare hoofdkernen. De kracht van deze vitale gemeenschappen ligt in de vrijwillige inzet van inwoners voor elkaar, voor de samenleving. Burgers vinden elkaar. De leefbaarheid is geborgd met basisvoorzieningen vooral met het oog op kinderen (en dus ook gezinnen) en ouderen. Zij vormen de primaire doelgroepen van preventief maatschappelijk beleid. Zaken die deze inwoners echt in de directe woonomgeving nodig hebben bevinden zich daar zeker: basisgezondheidszorg, brede basisschool en winkels voor basisbenodigheden. Bij de afronding van de al geplande uitbreidings-

plannen met nieuwe woonwijken groeit deze basis mee. De nadere invulling van deze basis is afgestemd op de specifieke samenstelling van de bevolking van de verschillende kernen en kan dus in de loop der jaren wijzigen.

In de regionale omgeving van Pijnacker, Nootdorp en Delfgauw is, ongeacht gemeentegrenzen, een ruim en goed bereikbaar aanbod van maatschappelijke voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn. Inwoners weten daarheen goed de weg te vinden. Sommige van deze voorzieningen bevinden zich binnen de grenzen van Pijnacker-Nootdorp, voor zover daarvoor voldoende initiatief en draagvlak in de samenleving is. De historie van Pijnacker-Nootdorp laat al zien dat zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid heeft geleid tot veel vrijwilligerswerk, een bloeiend verenigingsleven en vele maatschappelijke activiteiten op sportief en cultureel vlak. In de toekomst zal het maatschappelijk initiatief en draagvlak, eventueel gefaciliteerd door de gemeente, bepalend zijn voor de instandhouding en ontwikkeling van niet-basisvoorzieningen binnen de gemeentegrenzen. Gezien de ligging van Pijnacker-Nootdorp is regionale optimalisatie leidend, niet een zo hoog mogelijk voorzie-

Burgers
vinden elkaar.

Een bloeiend verenigingsleven en
vele maatschappelijke activiteiten...

...op sportief en cultureel vlak.

ningenniveau binnen de gemeentegrenzen en evenmin een clustering van voorzieningen in één kern.

Inwoners van Pijnacker-Nootdorp vinden het gewoon om hun zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid optimaal in te zetten voor invulling van het persoonlijke leven en het omzien naar elkaar. De eigen kracht van inwoners is de basis voor de gemeenschap en wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Bewoners die het met deze zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid niet redden vormen de primaire doelgroep van curatief maatschappelijk beleid. Een op doelmatige schaal werkend professioneel vangnet voor kwetsbare inwoners is het sluitstuk in dit perspectief.

C Economisch perspectief

De ligging ten opzichte van Mainports Rotterdam en Schiphol, centraal in de Greenport Westland-Oostland en in een deltametropool van grote steden als Den Haag, Rotterdam, Delft en Zoetermeer, maakt dat Pijnacker-Nootdorp strategisch op de juiste plek ligt als vestigingsplaats voor burgers en ondernemers. Pijnacker-Nootdorp heeft een stimulerend, innoverend en duurzaam ondernemers- en

vestigingsklimaat en levert vanuit een unieke combinatie van vestigingsplaatsindicatoren een bijdrage aan een vitale samenleving. Pijnacker-Nootdorp biedt ruimte om te ondernemen. In de eerste plaats kwaliteit en beschikbaarheid van fysieke ruimte die nodig is om een bedrijf of onderneming te runnen. Daarnaast kwalitatief goede dienstverlening, beperkte regeldruk en het op adequate wijze faciliteren van ondernemers.

Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid, innovatie en productiviteit en dragen daarmee bij aan de welvaart en welzijn in de gemeente en de regio. Daarnaast draagt het bedrijfsleven, in het bijzonder door innovatie, bij aan oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, arbeidsparticipatie en onderwijs.

Glastuinbouw

Pijnacker-Nootdorp vormt met Westland en Lansingerland de top van de glastuinbouw in Nederland. De gemeenten van de Greenport Westland-Oostland spannen zich gezamenlijk met andere partijen in om de glastuinbouw als vitale economische sector toekomstperspec-

De ligging dichtbij de Mainports Rotterdam en Schiphol...

...maakt dat Pijnacker-Nootdorp op de juiste plek ligt.

Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid, innovatie en productiviteit.

tief te bieden. De komende decennia wordt een kritische productie-massa voor de glastuinbouw in Pijnacker-Nootdorp gehandhaafd. De ruimtelijke kwaliteit van de duurzame glastuinbouwgebieden wordt verbeterd. Deze beeldkwaliteit wordt in belangrijke mate bepaald door de gebruikswaarde en ruimtelijke verschijningsvorm van de glastuinbouw in de omgeving. Kleiner contrast met het omliggende gebied vergroot de beeldkwaliteit en het toekomstperspectief van de tuinbouw in de drukke omgeving van de Randstad.

Bedrijvenparken

De bedrijvigheid en werkgelegenheid op bedrijvenparken in Pijnacker-Nootdorp groeien de komende decennia in de sectoren (groot)handel, bouw, nijverheid, zakelijke dienstverlening en de gezondheids- en welzijnszorg. Ook agro-gerelateerde bedrijvigheid is en blijft een belangrijke doelgroep in Pijnacker-Nootdorp.

De vraag naar vestigingsruimte die de komende jaren ontstaat wordt in de bestaande en in ontwikkeling zijnde bedrijvenparken gerealiseerd. Voor wat betreft het bestaande bedrijvenpark Boezem zal, in samenwerking met de ondernemers, een herstructurering plaats-

vinden. De ontwikkeling van de nieuwe bedrijvenparken zal in regionaal verband worden afgestemd. Cijfers laten zien dat het merendeel van de bedrijvigheid op de bedrijvenparken van lokale afkomst is en naar verwachting zal blijven. Het bedrijfsleven in Pijnacker-Nootdorp heeft een sterke binding met het maatschappelijke leven. De primaire gebruikersgroep van kantoren in Pijnacker-Nootdorp bestaat uit lokaal verzorgende, kleinere regionaal opererende bedrijven en bedrijven die georiënteerd zijn op de regio. Ook behoren zzp'ers, starters en doorgroeiers tot de gemeentelijke doelgroep. In het toekomstbeeld wordt in Pijnacker-Nootdorp ook veel gewerkt vanuit huis.

Door de ligging van Pijnacker-Nootdorp nabij grote stedelijke centra van Delft, Den Haag en Zoetermeer, voorzien de horeca en detailhandel in Pijnacker-Nootdorp vooral in een lokale behoefte. In Pijnacker, Nootdorp en Delfgauw kunnen inwoners terecht voor hun dagelijkse boodschappen. Voor niet-dagelijkse aankopen wordt veelal gebruik gemaakt van voorzieningen in de omgeving.

De vraag naar vestigingsruimte wordt in bedrijvenparken gerealiseerd.

Horeca en detailhandel voorzien...

...in een lokale behoefte.

Groenrecreatie

De grote groene buitengebieden, deel van een goed ontsloten netwerk van metropolitane recreatieve voorzieningen, bieden uitstekende kansen voor ondernemers om het leisure-aanbod in de regio te versterken. Ondernemers benutten deze potenties. In het buitengebied is ruimte voor laagdrempelige horeca voor de recreant, een kwalitatief hoogwaardig restaurant op een unieke locatie en kleinschalige overnachtingsmogelijkheden. Daarnaast kan de groen- en buitenrecreatie verder worden versterkt door aanvullende voorzieningen en attracties.

D Ruimtelijk perspectief

Pijnacker-Nootdorp heeft een ruimtelijke inrichting die qua maat en schaal wordt bepaald door enerzijds de kernen en anderzijds de regionale ligging. Kenmerkend in het ruimtelijk beeld zijn de drie woonkernen met een hoogwaardig woonklimaat én verbindingen met omliggend stedelijk gebied. Typerend ook zijn de grote groene buitengebieden die onderling en met aanpalende gebieden zijn verbonden tot een metropolitaan park.

Groei naar beheer

Een belangrijke ruimtelijke ontwikkeling is de nog steeds voortschrijdende schaalvergroting (regionalisering, globalisering) van de samenleving, met tegelijkertijd als reactie daarop het benadrukken van de eigen, vertrouwde plek als baken van continuïteit. Om de ruimtelijke kwaliteiten te behouden en versterken, worden na de realisatie van de huidige woningbouw-opgave (VINEX/VINAC) geen grootschalige uitbreidingslocaties meer gebouwd. De natuurlijke bevolkingsomvang die wordt bereikt is circa 65.000 inwoners. Het kaartbeeld van Pijnacker-Nootdorp laat dan ook na realisatie van al geplande nieuwe woonwijken en bedrijvenparken geen nieuwe grootschalige uitbreidingslocaties meer zien. Na deze realisaties liggen de ruimtelijke contouren ook in het landschap vast.

Van kwantiteit naar kwaliteit

De centrale ruimtelijke opgave schuift van kwantiteit naar kwaliteit en van groei naar beheer. Binnen de ruimtelijke kaders komen de komende decennia ruimtelijke kwaliteitsverbeteringen tot stand die passen bij de eigenheid van en visie op Pijnacker-Nootdorp. Kwaliteitsverbeteringen in de vorm van modernisering en herstructurering

De groen- en buitenrecreatie kan verder worden versterkt...

...door aanvullende voorzieningen en attracties.

Om de ruimtelijke kwaliteiten te behouden en versterken, worden geen grootschalige uitbreidingslocaties meer gebouwd.

van glastuinbouwgebieden en bedrijvenparken, kleinschalige woningbouw en realisatie van recreatieve functies in het buitengebied. Binnen de groene contouren, die vastliggen, is functievermenging welkom als die bijdraagt aan de recreatieve functie. De contouren van de glastuinbouwgebieden worden gerespecteerd en daarbinnen vindt verduurzaming plaats met verbeteringen in de ruimtelijke kwaliteit, met groene overgangszones. Waar glastuinbouw verdwijnt zijn andere functies mogelijk.

In de ruimtelijke structuurvisie zullen voor de verschillende transformatiegebieden heldere uitspraken over beoogde doelen en kwaliteiten worden gedaan.

Waar zetten wij op in?

4

A Algemene rolopvatting

Pijnacker-Nootdorp wordt in het ideaalbeeld gekenmerkt door zelfredzame, zelfwerkzame en initiatiefrijke bewoners en ondernemers die zich vrij bewegen in een samenleving die grotendeels op regionale schaal functioneert. De woon- en bedrijfslocaties dienen daarbij als uitvalsbasis. Tegen deze achtergrond is de inzet van de gemeentelijke overheid in de ontwikkeling van Pijnacker-Nootdorp begrensd, maar ook actief en gericht.

Rol gemeente

De rol van de gemeente is begrensd in die zin, dat bewoners en ondernemers zelfstandig keuzes maken en handelen en daarin grote veerkracht en realisatievermogen vertonen en geen 'bemoeienis van de gemeente' nodig hebben. Ook begrensd doordat veel vraagstukken grensoverschrijdend zijn en daardoor niet alleen door de lokale overheid kunnen worden opgelost.

De contouren van de glastuinbouwgebieden worden gerespecteerd en daarbinnen vindt verduurzaming plaats met groene overgangszones.

Pijnacker-Nootdorp:
zelfredzame, zelfwerkzame...

...en initiatiefrijke bewoners
en ondernemers.

De rol van de gemeente is tegelijkertijd actief en gericht, in die zin dat de gemeente lokale randvoorwaarden waarborgt, vervolgens initiatieven uit de samenleving faciliteert en waar nodig zelf de regie op zich neemt door een maatschappelijk vangnet in te zetten, ontwikkelingen op gang te brengen en zaken regionaal-bestuurlijk af te stemmen.

B Rol gemeente in maatschappelijke ontwikkeling

De rol van de gemeente in de maatschappelijke ontwikkeling varieert en wordt opgeschaald langs de volgende lijn. De vitaliteit van de gemeenschap, de leefbaarheid van de woon- en leefomgeving en de bereikbaarheid van functies en voorzieningen op verschillende schaalniveaus staan hierbij steeds centraal.

Garanderen

De gemeente garandeert dat in elke kern basisvoorzieningen voor een leefbare en vitale gemeenschap direct binnen bereik zijn, in het bijzonder met het oog op 0-12-jarigen (gezinnen) en 65+ers en mensen met beperkingen, groepen met een vaak beperkte actie-radius. Basisvoorzieningen zijn voorzieningen die in de woonomge-

ving voor iedereen vanzelfsprekend bereikbaar moeten zijn: in elk geval een basisschool, een winkel voor de dagelijkse boodschappen, een huisarts en apotheek. Bij basisvoorzieningen stelt de gemeente de beschikbaarheid niet afhankelijk van maatschappelijk initiatief en draagvlak. Wel zorgt de gemeente ervoor dat het pakket aan basisvoorzieningen op maat past bij de bevolkingssamenstelling. Dit kan dus per kern en in de loop van de tijd anders uitpakken.

Uitnodigen en faciliteren

De gemeente nodigt inwoners uit om individueel en samen de regie over hun leven te voeren. De meeste inwoners hebben daarvoor ook de kracht: zij zijn vitaal en op elkaar betrokken, zij zorgen voor zichzelf en elkaar. Daarbij benutten zij naast de basisvoorzieningen in de eigen woonomgeving een groot aanbod van goed bereikbare voorzieningen in de omgeving, vaak al op beperkte afstand van de woonkern. De gemeente faciliteert maatschappelijke initiatieven en collectieven in de lokale gemeenschap, zoals informele zorg, evenementen, verenigingen, maatschappelijk betrokken ondernemers en non-profit organisaties die vrijwilligerswerk en sociale netwerken benutten. Nadrukkelijk naar behoefte, afhankelijk van maatschappelijk (finan-

De leefbaarheid van de woon- en leefomgeving en de bereikbaarheid van functies en voorzieningen staan steeds centraal.

Met het oog op 0-12-jarigen...

...65+ers en mensen met beperkingen.

cieel) draagvlak, steeds op maat, met oog voor beschikbaarheid van regionaal aanbod en binnen de mogelijkheden van de gemeente. De gemeente legt zich daarbij toe op het tot stand brengen van verbindingen, door partijen bij elkaar te brengen en te motiveren om door combinatie van functies optimaal maatschappelijk rendement te realiseren. Dit krijgt concreet vorm in open scholen, wijkgericht samenwerken aan de fysieke en sociale leefomstandigheden, woonzorgzones, combinaties onderwijs-sport en onderwijs-cultuureducatie, voorschoolse kindvoorzieningen dichtbij huis en ontmoetingsmogelijkheden voor ouderen.

Regisseren en afstemmen, vangnet bieden

De gemeente zoekt de samenwerking met omliggende gemeenten om het regionale voorzieningenaanbod voor inwoners van Pijnacker-Nootdorp optimaal bereikbaar en toegankelijk te laten zijn. Soms redden inwoners het niet, om op eigen kracht, of met inzet van de sociale omgeving en benutting van algemene lokale en regionale voorzieningen, de regie over het leven vorm te geven. Dan is er, voor zolang nodig, een professioneel maatschappelijk vangnet. De gemeente zorgt er samen met andere gemeenten en partners in het sociale

domein voor, dat dit vangnet doelmatig functioneert en zich integraal richt op de bewoner en diens omstandigheden, zodat deze door versterking van eigen kracht en mogelijkheden de weg terug vindt naar zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid.

C Rol gemeente in economische ontwikkeling

De rol van de gemeente in de economische ontwikkeling varieert. Het belang van ondernemerschap voor de vitaliteit van de gemeenschap, de leefbaarheid van de woon- en leefomgeving en de bereikbaarheid van functies en voorzieningen op verschillende schaalniveaus staan hierbij steeds centraal. Het belang van ondernemerschap gaat verder dan alleen het belang van de ondernemer zelf en in het samenspel tussen bedrijfsleven en gemeente is daarom sprake van wederkerigheid. De gemeente formuleert en creëert randvoorwaarden en faciliteert door partijen bij elkaar te brengen, en het bedrijfsleven is bereid om hiermee ook daadwerkelijk aan de slag te gaan.

Garanderen

Aansluitend op de algemene vestigingsplaatskwaliteiten, hebben gemeentelijke garanties in de economische ontwikkeling voorname-

Jaarlijkse 12-inch race.

In het samenspel tussen
bedrijfsleven en gemeente is
sprake van wederkerigheid.

lijk betrekking op ruimtelijke randvoorwaarden die het ondernemen mogelijk maken. Ten behoeve van de lokale consument en de lokale ondernemer garandeert de gemeente vestigingsmogelijkheden voor een basis-aanbod van winkelveorzieningen voor de dagelijkse boodschappen in de drie kernen. Ook wordt ruimte om te ondernemen gegarandeerd door de instandhouding van bestaande en realisatie van al geplande bedrijvenparken, evenals ruimte reservering voor kantoren op A-locaties en bij OV-knooppunten en het in principe onbelemmerd werken vanuit huis. Ten aanzien van de glastuinbouw wordt uitgesproken dat het minimumareaal van 325 hectare netto voor een kritische productiemassa glastuinbouw wordt gewaarborgd.

Uitnodigen en faciliteren

De economische ontwikkeling van Pijnacker-Nootdorp staat of valt met ondernemingszin om de vestigingsmogelijkheden te benutten en om te investeren. De gemeente nodigt ondernemers uit tot betrokkenheid op de lokale gemeenschap en het genereren van maatschappelijk rendement. Een appèl op de aard van de ondernemer, die immers voortdurend bezig is te vernieuwen en te ontwikkelen. De gemeente stelt zich hierbij op als faciliterende partner, die partijen met elkaar

in contact brengt en motiveert om samen maatschappelijke uitdagingen aan te gaan. Door het gemeenschappelijk belang op te zoeken krijgt maatschappelijk rendement vorm in werkgelegenheid (social return), leefbare en veilige bedrijvenparken, duurzame en innovatieve glastuinbouw met een verbeterde ruimtelijke kwaliteit, energie-neutraliteit en nieuwe economische dragers waaronder leisure-aanbod in het buitengebied.

De dienstverlening aan bedrijven is slagvaardig en wordt ondersteund door een beperkte regeldruk, de dienstverlening is pro-actief gericht op het wegnemen van belemmeringen. Startende ondernemers worden extra geholpen.

Regisseren en afstemmen

De economische ontwikkeling is primair een zaak van de markt, maar er is ook een rol voor de gemeente weggelegd in situaties waarin de markt nog niet voorziet en het maatschappelijk belang daartoe noodzaakt. Dit wordt situationeel bepaald. Bijvoorbeeld bij de energietransitie en de integrale ontwikkeling van glastuinbouwgebieden vanuit een gemeenschappelijke visie op die gebieden. Waarbij de

De bereikbaarheid van functies en voorzieningen op verschillende schaalniveaus staan steeds centraal.

Een basisaanbod van winkelveorzieningen voor de dagelijkse boodschappen.

inzet wel is dat de zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid van ondernemers daarmee wordt geactiveerd zodat de uitvoering bij de markt blijft liggen. De gemeente vervult in het kader van de Greenport Westland-Oostland een ambassadeurs-, lobby- en verbindingsfunctie. De ontwikkeling van bedrijvenparken en kantorenlocaties is ook een taak van de gemeente die bij deze rol past, waarbij afstemming met de regio plaatsvindt door de lokale functie als uitgangspunt te nemen. Het beheer van deze terreinen is niet per definitie een gemeentelijke taak maar kan ook aan de gebruikers worden overgelaten, gefaciliteerd door de gemeente.

D Rol gemeente in ruimtelijke ontwikkeling

De rol van de gemeente in de ruimtelijke ontwikkeling varieert waarbij wordt opgeschaald langs de volgende lijn. De vitaliteit van de gemeenschap, de leefbaarheid van de woon- en leefomgeving en de bereikbaarheid van functies en voorzieningen op verschillende schaalniveaus staan hierbij steeds centraal.

Garanderen

In de ruimtelijke ontwikkeling is de eerste taak van de gemeente om

kaders te stellen vanuit de ruimtelijke ordening. De maatschappelijke en economische basisvoorzieningen worden planologisch en fysiek geborgd.

De groene contouren van het buitengebied, die identiteitsbepalend zijn voor Pijnacker-Nootdorp, zijn hard. Ook wordt de ruimte gegarandeerd waarbinnen de glastuinbouwsector het minimum productie-areaal kan handhaven. Tot slot wordt de basale instandhouding van de openbare ruimte en basisinfrastructuren in de kernen en naar de omgeving door de gemeente gegarandeerd.

Het ruimtelijke beeld anno 2012 zal nog veranderen door al geplande woningbouwprojecten, bedrijvenparken en herinrichtingen van buitengebieden. Na deze projecten ligt het beeld ook in het landschap vast. Binnen deze kaders is op de langere termijn beperkt ruimte beschikbaar voor kleinschalige woningbouw op inbrei-locaties.

Uitnodigen en faciliteren

De gemeente nodigt partijen uit om ruimtelijke ontwikkelingen te initiëren die passen bij de eigenheid van en visie op Pijnacker-Nootdorp. De ruimtelijke kwaliteit van de verschillende gebieden kan op

**Dienstverlening aan bedrijven
is slagvaardig.**

De groene contouren van het buitengebied, identiteitsbepalend voor Pijnacker-Nootdorp, zijn hard.

die manier verder worden verbeterd. Herstructurering van glastuinbouwgebieden en bedrijvenparken, realisatie van nieuwbouwwoningen en recreatieve functies in het buitengebied komen bij voorkeur langs die weg tot stand. De gemeente faciliteert waar nodig zonder de taak over te nemen. Met inzet van uitnodigingsplanologie stuurt de gemeente daarbij op duurzame doelen en kwaliteit.

Binnen de context en randvoorwaarden van de (regionale) woningmarkt streeft de gemeente primair naar woningbouwprojecten die op de lokale behoefte aansluiten. Richtpunt is een omvang van circa 65.000 inwoners. Gezien de demografische ontwikkeling van de bevolking is de inzet om levensloopbestendig en flexibel te bouwen zodat jongeren en ouderen indien gewenst een lokale wooncarrière kunnen doorlopen.

De contouren van de glastuinbouwgebieden worden door de gemeente gerespecteerd: ruimtelijke veranderingen in deze gebieden hangen af van verduurzamingsinitiatieven van de sector. In de ruimtelijke structuurvisie zullen voor de verschillende transformatiegebieden heldere uitspraken over beoogde doelen en kwaliteiten worden

gedaan. Vrijkomende ruimte kan worden ingezet voor andere functies.

Regisseren en afstemmen

Voor ruimtelijke ontwikkelingen die van cruciaal belang zijn voor de gemeente in de metropool, maar die niet tot stand kunnen komen door particulier initiatief, neemt de gemeente de regie op zich. Veelal in alliantie met andere overheden. De ontwikkeling van (delen van) het buitengebied tot toegankelijk metropoolpark, verbonden met aansluitende groengebieden, is zo'n opgave. Evenals de ruimtelijke ordening van de ondergrondse infrastructuur en het openbaar vervoerssysteem.

E Bestuurlijke ontwikkeling

Pijnacker-Nootdorp is als gemeente ontstaan uit fusie in 2002 van de zelfstandige gemeenten Pijnacker en Nootdorp. Mede door de groei van het inwonertal is de gemeente qua omvang in staat om zelfstandig te functioneren. Onder meer de hoge kwaliteit van dienstverlening en de interne beheersing tonen dit al jaren aan. Beide kwaliteiten blijven in de toekomst cruciaal. Door het groeiende takenpakket van de lokale overheden en budgettaire druk is daarbij

Basisinfrastructuren in
de kernen en naar de
omgeving gegarandeerd.

Levensloop bestendig...

...en flexibel bouwen.

samenwerking met buurgemeenten steeds wenselijker om een hoogwaardige maar doelmatige dienstverlening duurzaam in stand te houden. Pijnacker-Nootdorp kiest er daarom voor om partnerschappen op te zoeken.

Samen met bewoners en lokale organisaties

Onder invloed van maatschappelijke veranderingen opereert het lokaal bestuur ook om inhoudelijke redenen niet geïsoleerd, maar in samenspel met (lokale) maatschappelijke en (regionale) bestuurlijke partners. De betrokkenheid van het bestuur bij *lokale actoren*, zoals bewonerscollectieven en maatschappelijke organisaties, is van groot belang voor instandhouding van de vitale gemeenschappen in de kernen en het vestigingsklimaat voor bewoners en ondernemers. En daarmee voor de identiteit van Pijnacker-Nootdorp. Een eventuele schaalvergroting van het lokaal bestuur dient bij te dragen aan behoud en versterking van de in deze visie vastgelegde identiteit.

Bestuurlijke allianties in de regio

Het samenspel met regionale actoren, zoals buurgemeenten, samenwerkingsverbanden en de provincie, is van groot belang voor

- de afstemming van de woningmarkt en bedrijvenparken,
- de optimale beschikbaarheid van voorzieningen, werk en vervoer en de toegankelijkheid daarvan voor onze inwoners,
- en de kwaliteit en bereikbaarheid van in het bijzonder onze recreatieve groengebieden voor inwoners van Pijnacker-Nootdorp én de regio.

Pijnacker-Nootdorp kiest er daarom voor, om in de regio de wederzijdse aanvulling op te zoeken en vanuit die intentie bestuurlijke allianties aan te gaan. Vanzelfsprekend geldt deze intentie ten aanzien van alle omliggende gemeenten, die immers alle deel uit maken van het 'daily urban system' van onze inwoners en/of van de regionale economie. In deze positionering kiest Pijnacker-Nootdorp (uit bedrijfsmatige overwegingen en om bestuurlijk-strategische redenen tegen de achtergrond van de metropool Rotterdam-Den Haag) voor een duurzaam partnerschap met de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland, met vergaande samenwerking op een breed terrein.

Betrokkenheid van het bestuur bij bewonerscollectieven...

...en maatschappelijke organisaties is van groot belang.

Het lokaal bestuur opereert niet geïsoleerd, maar in samenspel met (lokale) maatschappelijke en (regionale) bestuurlijke partners.

5

Wat zijn de opgaven?

De in deze visie beoogde identiteit en positie, en de maatschappelijke, economische en ruimtelijke ontwikkelingslijnen, zullen de komende jaren leidend zijn in de ontwikkeling van nieuw beleid.

In de resterende tijd van de lopende bestuursperiode zal, in lijn met de Bestuurlijke Agenda 2010-2014 en het Bestuurlijk Uitvoeringsplan 2010-2014, deze visie als referentiekader worden gehanteerd bij het formuleren van beleid. De hoofdpunten hierin zijn:

- een Ruimtelijke Structuurvisie (conform Wro),
- de stelselwijzigingen in het maatschappelijk domein (in relatie tot decentralisatie van taken en de uitwerking van bezuinigingstaakstellingen) en
- de opstelling en operationalisering van de nieuwe en vernieuwende Economische Visie.

Lopende realisatieprocessen die in lijn zijn met deze visie worden gecontinueerd. De belangrijkste realisaties betreffen afronding van de geplande woonwijken Keijzershof en AckersWoude, inrichting van het buitengebied en uitgifte van bedrijvenparken Boezem II en Heron.

Voor de langere termijn zal de toekomstvisie richtinggevend zijn in het vormen van de politieke agenda (gemeenteraadsverkiezingen 2014), evaluatie en actualisatie van beleid en programmering van ontwikkelingen. De bijlage bij deze visie geeft hiervoor aandachtspunten per beleidsprogramma.

Kinderen denken
mee over de toekomst.

Aandachtspunten voor programmatische uitwerking

A Bouwen en Wonen

- Ruimtelijke contouren, doelen en kwaliteiten per gebied planologisch vastleggen
- Functievermenging mogelijk maken in flexibele bestemmingsplannen
- Uitnodigingsplanologie nader definiëren
- Afronden eerder geprogrammeerde uitbreidingslocaties woningbouw
- Invullen lokale woonwensen en wooncarrières
- Regionaal afstemmen woningbouw en woonruimteverdeling

B Economie en Glastuinbouw

- Herstructurering glastuinbouw stimuleren en faciliteren
- Inzet voor glastuinbouw afstemmen in Greenportverband
- Recreatieve functies in buitengebied stimuleren en faciliteren
- Afronden eerder geprogrammeerde bedrijvenparken

- Herstructurering bedrijvenpark Boezem
- Bijdragen aan parkmanagement, eventueel parkbeheer aan gebruikers overdragen

C Mobiliteit

- Bereikbaarheid basisvoorzieningen in de kernen garanderen
- Bereikbaarheid voorzieningen in omliggend stedelijk gebied bevorderen
- Bereikbaarheid recreatieve groengebieden vanuit Pijnacker-Nootdorp en omgeving

D Groen, Water en Recreatie

- Visie op recreatieve functies in het buitengebied uitwerken, participanten uitnodigen
- Groene inpassing glastuinbouw stimuleren en faciliteren
- Regionaal afstemmen bereikbaarheid en gebruik en beheer buitengebied
- Groenverbinding buitengebied met woongebieden en omliggende gebieden borgen

E Onderwijs en Jeugd

- Basisvoorzieningen onderwijs in de drie kernen op maat stellen
- Open scholen stimuleren en faciliteren
- Combinatie onderwijs-sport stimuleren en faciliteren
- Combinatie onderwijs-cultuureducatie stimuleren en faciliteren
- Regionale afstemming aanbod en bereikbaarheid onderwijs

F Maatschappelijke Voorzieningen

- Basisvoorzieningen gezondheidszorg in de 3 kernen op maat stellen
- Eigen kracht in maatschappelijke initiatieven en collectieven stimuleren en faciliteren
- Open scholen stimuleren en faciliteren
- Combinatie onderwijs-sport stimuleren en faciliteren
- Combinatie onderwijs-cultuureducatie stimuleren en faciliteren
- Regionale maatschappelijke voorzieningenkaart inkleuren en regionaal afstemmen

G Publiekszaken

- Maatschappelijk curatief, doelmatig functionerend, professioneel vangnet inrichten
- Ondernemers hoog basisniveau dienstverlening bieden

H Leefbaarheid en Veiligheid

- Wijkgericht samenwerken aan fysieke en sociale leefomgeving
- Open scholen stimuleren en faciliteren
- Veiligheid van de openbare ruimte garanderen

I Bestuur en Bedrijfsvoering

- Bestuurlijk partnerschap met lokale actoren vormgeven
- Bestuurlijke allianties met buurgemeenten vormen
- Bedrijfsmatige schaalvoordelen uit duurzaam partnerschap realiseren

Voetnoten

1 Feddes, F. red. (2003), Ingebouwde geschiedenis: Gesprek over weemoed in architectuur en stede-
bouw. Stedebouw en Ruimtelijke Ordening. 03/2003.

2 Reijndorp, A e.a. (1998), Buitenwijk, stedelijkheid op afstand. Rotterdam: Nai Uitgevers.

3 Hulsman, B. (2002), Een postmodernistisch walhalla. Blauwe Kamer, Augustus 2002.

4 Zie het in opdracht van de gemeente Pijnacker-Nootdorp uitgevoerde onderzoek Mentality: Waarden
als basis voor relatie burgeroverheid, Motivaction, Amsterdam 2011. Motivaction onderscheidt in haar
Mentality-model onder meer de zogenaamde Traditionele burgerij, Moderne burgerij en Nieuwe Conser-
vatieven: groepen die (met de nodige onderlinge verschillen in sociaal-economische status) overwegend
traditionele normen en waarden aanhangen, gezins- en familielevens centraal stellen en relatief sterk
lokaal georiënteerd zijn. En zogenaamde Opwaarts mobilen en Kosmopolieten: groepen die (ook hier
met de nodige onderlinge verschillen in sociaal-economische positie) sociale status primair aan werk
en carrière ontleen, individuele vrijheid hoog waarderen, impulsief en avontuurlijk zijn ingesteld en niet
lokaal zijn georiënteerd. Het onderzoek laat het volgende beeld zien: in oudere wijken van Pijnacker, Noot-
dorp en Delfgauw wonen meer dan evenredig lokaal georiënteerde en traditioneel ingestelde burgers
(Traditionele burgerij, Moderne burgerij en Nieuwe Conservatieven), in nieuwe woonwijken wonen
meer dan evenredig regionaal/globaal georiënteerde burgers (Opwaarts mobilen en Kosmopolieten).

5 Zie het in opdracht van de gemeente Pijnacker-Nootdorp uitgevoerde onderzoek Daily Urban System
gemeente Pijnacker-Nootdorp, Motivaction, Amsterdam 2011.

6 Dam, F. van e.a. (2005), De LandStad, landelijk wonen in de netwerkstad, Rotterdam: Nai uitgevers/
Den Haag: Ruimtelijk Planbureau.

Vastgesteld op 16 juni 2012

colofon

- tekst** Gemeente Pijnacker Nootdorp
- ontwerp** HSTotaal Communicatie & Design
- fotografie** Liesbeth Bergen, Manuela Bijl, Erwin Dijkgraaf,
Victor van Leeuwen en Jan Wenteler
- drukwerk** Impressed druk en print